

Försvarsdepartementet
fo.remissvar@regeringskansliet.se
alfred.pucek@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet **Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster (SOU 2024:64)**

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) yttrar sig härmed över betänkandet Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster (SOU 2024:64), dnr. Fö2024/01550.

Inledning

SUHF bedömer att utredningens förslag generellt är väl avvägda och tillstyrker därmed dessa.

SUHF önskar dock lämna några synpunkter varav några är formulerade som frågor.

Det är av lagtexten oklart vilka som är kritiska verksamhetsutövare

SUHF förstår det som att lärosäten sannolikt inte kommer att omfattas av förslaget. Det är i sig otillfredsställande att ett förslag till lagstiftning är så otydligt att det är svårt att definitivt avgöra vilka verksamheter som berörs. En större precision kan dock vara svår att uppnå och det uppvägs i viss mån av att det är tillsynsmyndigheter som ska meddela verksamheter om de omfattas av lagstiftningen.

I någon mån kan den bristande precisionen åtgärdas genom följande, mindre justering:

Utredningens föreslår tre kriterier för att identifieras som kritisk verksamhetsutövare (2 kap 2 §). Det föreslås krävas att

1. *verksamhetsutövaren tillhandahåller en samhällsviktig tjänst i eller till Sverige och som omfattas av någon av sektorerna som finns i bilagan till CER-direktivet.*
2. *verksamhetsutövaren har kritisk infrastruktur belägen i Sverige och*
3. *en incident skulle få en betydande störande effekt för verksamhetsutövarens tillhandahållande av den samhällsviktiga tjänsten.*

Beträffande kriterium 1 – hänvisning till bilagan till CER-direktivet – så är det sannolikt svårt att göra på annat sätt än att just hänvisa till denna bilaga. Kriterium 3 avviker emellertid från intentionen i såväl utredningens överväganden som i dess förslag till förordningstext. Den föreslagna utformningen av kriterium 3 tar sikte på den störande effekt som en incident skulle få för ”verksamhetsutövarens tillhandahållande av den samhällsviktiga tjänsten”. Av den föreslagna förordningen (8 §) framkommer emellertid ett antal andra kriterier som tar sikte på annat än själva verksamhetsutövaren. Kortfattat tar dessa kriterier sikte på de mer generella konsekvenserna av en incident, det vill säga inte bara konsekvenserna för

verksamhetsutövarens tillhandahållande av tjänst. Ett sätt att förtydliga lagtexten kan vara att helt enkelt stryka "för verksamhetsutövarens tillhandahållande", dvs att kriterium 3 kan vara "en incident skulle få en betydande störande effekt för den samhällsviktiga tjänsten".

Om ett lärosäte (verksamhet) identifieras som kritisk verksamhetsutövare – omfattas hela verksamheten av lagen?

I det fall ett lärosäte – eller någon annan verksamhet – identifieras som kritisk verksamhetsutövare ska åtgärder vidtas inom ett antal områden. För *Incidentrapportering* avgränsas denna rapportering till de incidenter som kan medföra betydande störning av samhällsviktiga tjänster. Beträffande *Bakgrundskontroll* ska sådan kontroll endast göras av dem som kan orsaka skada på den samhällsviktiga tjänsten. Beträffande *Riskbedömning och åtgärder för motståndskraft* finns emellertid inte en sådan avgränsning. Den fråga som infinner sig är om en sådan riskbedömning och därmed följande åtgärder ska göras respektive vidtas inom *hela* verksamheten även om tillhandahållandet av den samhällsviktiga tjänsten utgör en avgränsad, mindre del av till exempel ett lärosätes verksamhet?

Finns det en risk att det blir flera myndigheter som kan utöva tillsyn över lärosätena (identifierade kritiska verksamhetsutövare)?

SUHF bedömer att lärosätena sannolikt inte kommer att identifieras som kritiska verksamhetsutövare. För det fall något lärosäte skulle identifieras som kritisk verksamhetsutövare kan noteras att utredningen i detta slutbetänkande, till skillnad från SOU 2024:18 (Nya regler om cybersäkerhet), inte tar upp konsekvenserna för det fall en verksamhet skulle underställas tillsyn från flera olika myndigheter. Det saknas således en motsvarighet till 13 § i förslaget till förordning om cybersäkerhet (SOU 2024:18). Denna synpunkt är skriven utifrån att flera av de stora lärosätena bedriver bred verksamhet och den fråga som infinner sig är därför om de som identifieras som kritiska verksamhetsutövare kan komma att underställas flera tillsynsmyndigheter.

Flera lärosäten är i dag registrerade som vårdgivare vilket kan medföra tillsyn från Inspektionen för vård och omsorg. De som bedriver läkemedelsforskning enligt direktivets definition kan komma att underställas tillsyn från Läkeemedelsverket. Några tillhandahåller molntjänster för forskning och ytterligare ett tillhandahåller studieregister sektorns samtliga studerande (i princip) och skulle därmed kunna underställas tillsyn från Post- och telestyrelsen. Vissa lärosäten bedriver forskning kring och framställer livsmedel och tillsyn skulle utövas av Livsmedelsverket. Slutligen kan samtliga lärosäten, i egenskap av att vara statliga myndigheter, underställas tillsyn från någon av fyra länsstyrelser. Integrerade verksamhetsområden, t.ex. vissa forskningsmiljöer, skulle kunna bli tillsynsområde för såväl en länsstyrelse som en annan myndighet, och delade funktioner som IT, HR, ekonomi, lokaler, ledningssystem, policies, och processer torde ingå i samtliga tillsynsmyndigheters tillsynsområden.

Även under antagandet att respektive tillsynsmyndighet endast utövar tillsyn på den del av verksamheten som rör de samhällsviktiga tjänster som identifierats i tillsynsmyndighetens sektor är det oklart vilken myndighet som kommer att utöva tillsyn om hela verksamheten anges som en myndighets tillsynsområde och delar av den därutöver anges som en eller flera andra myndigheters tillsynsområden. Det finns en uppenbar risk att olika tillsynsmyndigheter kommer att ha olika förväntningar och ställa olika krav på samma verksamhet.

Det framgår av 36 § Förslag till förordning om motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska leda ett samarbetsforum för tillsynsmyndigheterna för att underlätta samordning och åstadkomma en effektiv och likvärdig

dig tillsyn. Det framgår emellertid *inte* av förslaget att samarbetsforumet har till uppgift att samordna den typ av potentiella krockar SUHF ser mellan lärosätenas verksamheter och olika tillsynsmyndigheters olika förväntningar och krav.

SUHF önskar ett förtydligande om att i de fall en verksamhetsutövare riskerar att träffas av tillsyn inom två eller flera sektorer ska tillsynsmyndigheterna samordna sin tillsyn tidsmässigt och vad gäller sanktionsavgifter.

Yttrandet har beretts av en särskild arbetsgrupp utsedd av Expertgruppen för fastighets- och säkerhetsfrågor.

Enligt uppdrag

Marita Hilliges
generalsekreterare